

بسمه تعالی

دانشگاه تربیت مدرس

پردیس دانشکده علوم پزشکی

گروه پرستاری، مقطع دکتری

شناسنامه درس	نام درس: نقد پژوهش های کیفی در پرستاری تعداد و نوع واحد: 1/75 واحد نظری و عملی مدرس: دکتر فضل اله احمدی و دکتر عیسی محمدی
شرح دوره	توسعه علوم سلامت و ارتقای سلامتی جامعه، مستلزم شناخت چالش ها و مشکلات سلامت از طریق پژوهش های علمی می باشد. از آنجایی که علوم سلامت بواسطه پژوهش ها با سرعت و پرشتاب رو به توسعه است، پرستاران و پرستاری به عنوان یک رشته علمی و حرفه سلامت محور، ضروری است تا همگام با این شتاب روز افزون، از طریق شناخت و تسلط بر رویکردها و روش های علمی پژوهش، در این رقابت علمی مشارکت فعال داشته باشند. تا از این رهیافت بتوانند رسالت خود را در ارتقای سلامت جامعه و حفظ هویت حرفه ای و علمی رشته خود ایفا کنند. تحقیقات کیفی یکی از روش های تحقیق نوظهور در علوم سلامت و پرستاری است که در شناخت مسایل و چالش های سلامتی و مراقبتی کاربرد روزافزونی پیدا کرده است. از سوی دیگر تحقیق و نتایج آن در زندگی روز مره و فعالیت های آکادمیک هر روز اهمیت بیشتر پیدا کرده است. بطوریکه نتایج آن یعنی دانایی مبنای توسعه و کلید حل مشکلات اجتماعی مورد توجه قرار گرفته است. به همین دلیل ارزشیابی و نقد فرآیند یک پژوهش قبل از بکارگیری نتایج آن اهمیت و ضرورت پیدا می کند. همچنین نتایج تحقیق قبل از استفاده بصورت گزارش علمی منتشر شده و آگاهی از هر تحقیق و روند و نتایج آن از مطالعه و بررسی این گزارش ممکن خواهد بود. نقد صحیح یک گزارش پژوهشی بستگی به درک درست از مبانی، روش، فرآیند و آشنایی با اصول علمی پژوهش دارد. همانگونه پژوهش مبتنی بر مبانی و روش شناسی علمی است، نقد آن نیز مستلزم روش و معیارهای علمی است. بطوری که امروزه داوری و نقد مطالعات پژوهشی به تخصص و فعالیت مهم آکادمیک و ارزشمند تبدیل شده است. بر این اساس یکی از ویژگی های مهم دوره تحصیلات تکمیلی، نگاه پژوهش محوری یعنی برخورد نقادانه با مسائل و موضوعات علمی مطرح در رشته مربوطه تعریف گردیده است. بطوریکه نیمی از دوره تحصیلی به فعالیت های پژوهشی اختصاص یافته و شرط دانش آموختگی دانشجوی مبتنی بر انجام و دفاع از رساله تحقیقاتی می باشد. لذا این درس در راستای آماده سازی دانشجویان برای انجام یک پروژه تحقیقاتی نیز ارایه می گردد.

دانشجو قادر باشد ضمن فراگیری و آشنایی با مبانی و ویژگی های روش های متداول تحقیق کیفی، شیوه ها، معیارها و نحوه بکارگیری نقد آنها را نیز شرح دهند.	هدف کلی
دانشجویان محترم انتظار می رود در پایان درس قادر باشند : 1- مبانی فلسفی روش های تحقیق کمی و کیفی را توضیح دهند. 2- ویژگی ها (تفاوت ها و مشترکات) تحقیقات کمی و کیفی را تمیز داده و شرح دهند. 3- تقسیم بندی های تحقیقات کیفی را توضیح دهند. 4- اهمیت نقد پژوهش ها را بیان نماید. 5- اصول، معیارها و روند نقد مقالات پژوهش کیفی را توضیح دهد. 6- طراحی (ساختار و ویژگی های) انواع مطالعات پدیدار شناسی (Phenomenology)، نظریه زمینه ای (Grounded Theory)، قوم نگاری (Ethnography)، مروری (Review)، آنالیز محتوای کیفی (Qualitative Content Analysis)، عملکردی (Action) را توضیح داده و هر دانشجو یک مقاله کیفی مربوط به هریک از این روش ها را انتخاب و بر اساس معیارهای علمی نقد و سپس بصورت بحث گروهی و مکتوب ارائه نماید. 7- روش های جمع آوری اطلاعات، اعتبار و پایایی در تحقیقات کیفی را شرح دهند. 8- ویژگی ها و روش های تجزیه و تحلیل داده ها در تحقیقات کیفی را توضیح دهند.	اهداف ویژه
1- سخنرانی 2- پرسش و پاسخ 3- بحث و گفتگو	نحوه تدریس
از دانشجویان محترم انتظار می رود: 1- دارای زیربنای فکری مناسب جهت فراگیری مطالب درس باشند. 2- با استفاده از مطالب تدریس شده در گسترش معلومات خود از طریق مطالعات کتابخانه ای سعی نموده و یافته های پژوهش های جدید را در جهت یادگیری بیشتر در مورد علم و تولید علم بکار گیرند. 3- در ارایه فعالیت های یادگیری ضمن استفاده از منابع علمی و یافته های پژوهش های انجام شده از تفکر و تحلیل انتقادی و خلاقانه خود استفاده نمایند. 4- مسؤلیت یادگیری خود را به عهده گرفته و با راهنمایی مدرس مربوطه اهداف درس را دنبال نمایند. 5- به طور منظم و مداوم در کلاس حضور یافته و در بحث های علمی کلاس شرکت فعال داشته باشند. 6- فعالیت های یادگیری تعیین شده را در زمان های مقرر ارایه نمایند.	وظایف دانشجویان
واحد عملی 1- هر دانشجو پس از انتخاب و مطالعه یک مقاله کیفی، آنرا نقد و نتیجه را بصورت بحث گروهی و گزارش مکتوب ارائه خواهد کرد.	فعالیت های یادگیری

تذکر: دانشجو لازم است یک هفته قبل از ارائه شفاهی، متن مقاله را در اختیار مدرس و کلیه دانشجویان کلاس قرار داده تا آنها با مطالعه و آگاهی از محتوی مقاله در روند ارایه نقد در کلاس مشارکت فعال داشته باشند.	
اسلاید	وسایل کمک آموزشی
بر اساس مشارکت فعال در مباحث کلاس و ارائه فعالیت های یادگیری تعیین شده می باشد. 1- ارائه نقد بصورت شفاهی 30% 2- ارائه نقد بصورت کتبی 10% 3- مشارکت فعال در مباحث کلاس 20% 4- حضور منظم در کلاس 10% 5- آزمون نهایی 30%	روش ارزشیابی
تشریحی و کوتاه پاسخ	نوع آزمون
- Burns, L. and Grove, S. K., (Latest Version) Understanding nursing research, Philadelphia: W. B. Saunders, Co. - Glaser, B.G., (1992). Basics of Grounded Theory Analysis. Emergence versus Forcing. Sociology Press, Mill Valley, CA, USA. - Glaser, B.G.(2006). Remodeling grounded theory. Forum: Qualitative Social Research. 5(2):117. - Strauss, A.L., Corbin, J., (1998, 2008, 2015). Basics of Qualitative Research. Grounded Theory, Procedures and Techniques. Sage Co. California - Straubert, H. and Carpenter, D., (Latest Version) Qualitative research in nursing Advancing the humanistic imperative. Philadelphia: Lipincott, Co. - Van Manen, M. (2010). Research in Lived Experience: Human Science for an Action Sensitive Pedagogy. SUNY Press. New York. - Polit, F.D, Beck, C.T. (2017). Essential of Nursing research.10th edition, Lippincott. Co. Philadelphia. کلیه مجلات علمی و پژوهشی لاتین و فارسی که مقالات تحقیقاتی پرستاری را با رویکردهای کمی و کیفی منتشر می کنند	منابع

بسمه تعالی

نام درس: نقد پژوهش های کمی در پرستاری (1/5 واحد نظری)

مدرس: دکتر فاطمه الحانی - دکتر سیما محمدخان کرمانشاهی

شرح درس:

فراگیری فرآیند پژوهش باید با خواندن و درک گزارش های منتشر شده آغاز شود. از سوی دیگر فهمیدن گزارش پژوهشی بستگی به درک درست فرآیند پژوهش و آشنایی با اصول علمی دارد. افراد تازه کار در تحقیق، معمولاً تجربه و اطلاعات کافی در تحقیقات قبلی و تئوری های مربوطه را ندارند تا بتوانند یافته های یک مطالعه را در زمینه دانش موجود، بازیابی کنند، پس نبود کفایت در این حیطة سبب ناتوانی آنها در ارائه یک نقد خوب می شود. امروزه دلایل متعددی وجود دارد که نقد مطالعات پژوهشی به فعالیتی مهم تبدیل شده است. این درس برای دانشجویان دکتری پس از گذراندن درس روش شناسی تحقیق در پرستاری به منظور نقد پژوهش های کمی ارائه می گردد. دانشجویان در طول دوره گزارشات علمی (مقالات علمی و پژوهشی) مربوط به پژوهش های کمی در پرستاری را با استفاده از روش های مختلف مورد بررسی و نقد قرار داده و بصورت بحث گروهی و مکتوب ارائه خواهند داد. این درس می تواند دانشجویان را در انتخاب روش مناسب برای انجام رساله کمک نماید.

اهداف درس: در پایان درس دانشجوی محترم قادر خواهد بود:

- 1- اهمیت نقد پژوهش را بیان نماید.
- 2- اصول، معیارها و روند نقد مقالات علمی و پژوهشی را توضیح دهد.
- 3- یک مقاله کمی را انتخاب و بر اساس معیارهای علمی نقد و سپس بصورت بحث گروهی و مکتوب ارائه نماید.

نحوه تدریس:

این درس شامل 1/5 واحد نظری که به صورت بحث و نقد گروهی توسط مدرسین و دانشجویان ارائه می گردد.

وظایف دانشجویان:

از دانشجویان محترم انتظار می رود:

- 1- دارای زیربنای علمی مناسب (آشنایی با مبانی و روش شناسی تحقیق) جهت فراگیری مطالب درس باشند.
- 2- با مطالعه مقالات علمی ضمن آشنایی با روند و نتایج، آنها را نقد و ارائه نمایند.
- 3- به طور منظم و مداوم در کلاس حضور یافته و در بحث های علمی کلاس شرکت فعال داشته باشند.
- 4- فعالیت های یادگیری تعیین شده را در زمان های مقرر ارائه نمایند.

فعالیت های یادگیری:

- 1- هر دانشجو پس از انتخاب و مطالعه یک مقاله کمی (لاتین)، آنرا نقد و نتیجه را بصورت بحث گروهی و گزارش مکتوب ارائه خواهد کرد. .
- تذکر: دانشجو لازم است یک هفته قبل از ارائه شفاهی، متن مقاله را در اختیار مدرس و کلیه دانشجویان کلاس قرار داده تا آنها با مطالعه و آگاهی از محتوی مقاله در روند نقد مشارکت فعال داشته باشند.

روش ارزشیابی:

10 نمره	1- ارائه نقد کمی مقاله
4 نمره	2- گزارش مکتوب نقد داوری
6 نمره	3- حضور فعال در مباحث کلاس

منابع:

- Polit DF, cheryT. Essentials of nursing research: Appraising evidence for nursing practice. Lippincott Williams & Wilkins; 2010.
- polit DF, Beck CT. Nursing research: Generating and assessing evidence for nursing practice. Lippincott Williams & Wilkins; 2008, 2017(wolter Kluver)

- Creswell.JW. research design. Qualitative, quantitative and mixed method approaches. 4 th edition, London:Sage Publications; 2014. ISBN 978-1-4522-2610-1.
- Burns N, Grove SK. *Understanding nursing research*. Philadelphia: WB Saunders Co, 2007.
- Polit. *Nursing Research: Principles & Practice, 7ed*. Philadelphia: Lippincott Co, 2006.

- کلیه مجلات علمی و پژوهشی پرستاری لاتین و فارسی که با رویکردهای کمی منتشر می شوند.

ملاحظات	موضوعات		جلسات
خانم دکتر کرمانشاهی	طرح درس شیوه های نقد مقاله پژوهشی	3/12/99	اول
خانم دکتر کرمانشاهی	شیوه های نقد مقاله پژوهشی	10/12/99	دوم
خانم دکتر کرمانشاهی	ارائه نقد یک مقاله پژوهشی مقطعی	Jamsahar 17/12/99	سوم
خانم دکتر الحانی	ارائه نقد یک مقاله پژوهشی مطالعات همبستگی	Shojaei 24/12/1399	چهارم
خانم دکتر کرمانشاهی	ارائه نقد یک مقاله پژوهشی کوهورت	Nourouzinejad 18/1/1400	پنجم
خانم دکتر الحانی	ارائه نقد یک مقاله پژوهشی مورد- شاهدهی	Jafari 22/1/1400	ششم
خانم دکتر کرمانشاهی	ارائه نقد یک مقاله پژوهشی طولی	Haidari 29/1/1400	هفتم
خانم دکتر الحانی	ارائه نقد یک مقاله پژوهشی نیمه تجربی و شبه تجربی	Haidari – shojaei 5/2/1400	هشتم
خانم دکتر الحانی	ارائه نقد مقاله کارآزمایی بالینی تصادفی RCT	Nourouzinejad 12/2/1400	نهم
خانم دکتر الحانی	متاآنالیز	Jamsahar- Jafari 19/2/1400	دهم